

моделі освіти; командний підхід у навчанні та вихованні дітей, що передбачає залучення педагогів, батьків і спеціалістів [3, с.14].

Автор окреслює основні завдання інклюзивної освіти, що полягають в організації освітнього процесу, що задовольняє освітні потреби всіх дітей; розробленні системи надання спеціальних освітніх і фахових послуг для дітей з особливими освітніми потребами; створенні позитивного клімату у шкільному середовищі та поза його межами; забезпеченні співпраці з усіма учасниками освітнього процесу через командний підхід у розв'язанні завдань; залучення батьків до активної взаємодії. Як зазначає Л. Лавриненко, якість освітнього процесу значною мірою визначається тим, наскільки враховуються та реалізуються потенційні можливості навчання й розвитку кожної дитини, її індивідуальні особливості [3, с. 9–10].

Отже, інклюзивна освіта – це освіта, яка виключає будь-яку дискримінацію дітей і забезпечує можливість у повному обсязі брати участь в житті колективу закладу освіти, чим стимулює рівноправність. Інклюзія спрямована на розвиток здібностей, необхідних для взаємодії та спілкування. Зазначимо, що цінності інклюзії – взаємна повага, толерантність, усвідомлення себе частиною суспільства, надання можливостей для розвитку навичок і талантів конкретної людини, взаємодопомога, можливість вчитися один у одного, можливість допомогти самим собі і людям у своїй спільноті – є цінностями гуманного суспільства.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ, Ірпінь : ВТФ «Перун», 2009. 1736 с.
2. Засенко В., Колупаєва А. Діти з особливими потребами : пріоритетні напрями державної політики України в галузі освіти, соціального захисту й охорони здоров'я. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2014. №3 (71). С. 20-29.
3. Лавриненко Л. І. Школа для кожного (окремі аспекти інклюзивної освіти) : Навчально-методичний посібник для керівників закладів освіти, учителів та вихователів ЗДО, ГПД, шкіл-інтернатів, методистів. Чернігів : Чернігівський національний технологічний університет (ЧНТУ), 2017. 168 с.

УДК 378.147:005-051

ГОЛЯНИЧ А. І., ЛАЛАК Н. В.,
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Система вітчизняної освіти в контексті сьогодення вимагає нових підходів до управління навчальними закладами і потребує компетентних менеджерів, які відрізняються цілісним гуманістичним світоглядом, високим професіоналізмом, особистісною культурою та комплексно реалізують в управлінській діяльності творчий потенціал. З огляду на це, важливим

завданням системи фахової підготовки є формування у майбутніх керівників ЗЗСО професійної позиції та позитивної мотивації до праці, готовності до виявлення ініціативи та конкурентоспроможності, до самореалізації в умовах ринкових відносин.

Процес фахової підготовки в ЗВО має передбачати не тільки оволодіння майбутніми менеджерами системою глибоких знань, умінь і навичок, а й формування в них професійної позиції задля успішної реалізації особистих інтересів та інтересів суспільства. Ці тенденції регламентовані в нормативних документах. Зокрема, у Законі України «Про вищу освіту» зацентровано увагу на підготовці конкурентоспроможних фахівців, здатних до самореалізації, для забезпечення потреб суспільства та ринку праці.

Найбільш активно проблема формування професійної позиції педагога вивчалась у 90-их роках ХХ століття, що зумовило виокремлення низки напрямків дослідження цього феномену (філософського, соціологічного, психолого-педагогічного, управлінського), визначених роботами А. Маркової, О. Гуторової, І. Луценко, К. Лаптевої, Л. Красовської та ін. Більшість науковців, при багатоаспектності підходів щодо визначення сутності професійної позиції, розглядають цю дефініцію як систему ставлень фахівця до всіх сторін педагогічної професії (до учнів, колег, батьків та ін.). «Позиція» як міждисциплінарне поняття має багато значень, які відображають різні аспекти досліджуваного феномену.

У словниках та енциклопедіях «позиція» трактується як твердження, погляд, оцінка певного факту, події, явища; дія, поведінка, зумовлена ставленням людини, оцінкою нею певних подій і явищ [2]. Сучасні дослідники розглядають позицію як прояв соціальних ролей особистості; усвідомлену систему ставлень людини до діяльності, навколишнього світу, суспільного оточення, до самої себе; компонент структури особистості, який відображає її суб'єктність. В контексті нашого дослідження професійна позиція віддзеркалює особистісні ставлення майбутнього менеджера освіти до визначення способів управлінської діяльності, вибору умов роботи, що зумовлені його індивідуальними особливостями, вміннями та здібностями.

Аналіз літератури з проблеми дослідження [1; 3; 5] дає підстави стверджувати, що професійна позиція майбутнього менеджера освіти включає в себе ціннісне ставлення до управлінської діяльності, до дитини як найвищої цінності, до себе як до майбутнього педагога; наявність мотивації до професійної діяльності; уявлення про цінності, мотиви й цілі управлінської діяльності, основні вимоги до сучасного керівника; знання про сутність, структуру, типи професійної позиції майбутнього менеджера освіти, форми та методи саморозвитку професійної педагогічної позиції; вміння аналізувати свої особистісні риси з позицій вимог професії, здійснювати рефлексію власної діяльності, реалізовувати різні типи професійних позицій, визначати їх ризики та обмеження, виявляти емпатію.

Нами обґрунтовано педагогічні умови формування професійної позиції у майбутніх менеджерів освіти. Зокрема, це: стимулювання позитивної мотивації майбутніх керівників до проектно-орієнтованого управління в галузі освіти; здійснення процесу фахової підготовки на суб'єкт-суб'єктних засадах, спрямованого на усвідомлення студентами системи професійно-педагогічних знань як особистісної цінності та теоретичного підґрунтя становлення професійної позиції майбутнього керівника ЗЗСО; організація педагогічної практики, у процесі якої розвивається професійна позиція майбутнього менеджера освіти як активного суб'єкта управлінської діяльності.

Таким чином, формування професійної позиції у здобувачів вищої освіти – це тривалий і систематичний процес, який залежить від особистісного сприйняття студентами необхідності професійного самовдосконалення й ефективності заходів, спрямованих на розвиток професійної позиції майбутнього менеджера освіти. В процесі фахової підготовки майбутніх керівників закладів освіти професійна позиція виконує такі функції: світоглядну, мотиваційну, професійної соціалізації, самоідентифікації, рефлексивну, діяльнісно-перетворювальну, мобілізаційну, регулятивну, функцію самопрезентації.

Література

1. Бабенко Т. Формування особистості менеджера освіти / Т.Бабенко// Директор школи. – 2007. – №21-22. – С.3-36.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К. : Ірпінь, ВТФ Перун, 2004. – 1440 с.
3. Мармаза О. Менеджмент в освіті : дорожня карта керівника / О. Мармаза. – Харків : Основа, 2017. - 448 с.
4. Сучасні новітні технології управління. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : <https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source>
5. Хміль Ф. Основи менеджменту : Підручник / Ф. Хміль. – К. : Академвидав, 2003. – 608 с.

УДК 378-048.78(481)

ГРАБ М. В.,
Мукачівський державний університет

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В НОРВЕГІЇ

Під впливом суспільних інтеграційних процесів, глобалізації, демократизації створення єдиного інформаційного простору сформувався пріоритетний напрямок державної політики України - зміна структури системи освіти, змісту, форм та методів навчання. Для інтенсифікації процесу інтеграції української системи освіти у світовий простір, доцільним є вивчення досвіду реформування освіти європейських країн, зокрема, Норвегії. Ця країна є однією з найбільш економічно розвинених європейських держав та світовим лідером у галузі досліджень і розвитку науки. Варто зазначити, що в Норвегії на державному рівні здійснюється вагоме фінансування освітньої галузі, а це

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>